

Nr 155.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel; given Stockholms slott den 21 februari 1930.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 21 februari 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anför:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln, punkten 102, föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde komma att till riksdagen avlätas, tillsviðare för ersättningsbyggnad av kustfästningarnas båtmateriel för budgetåret 1930/1931 beräkna ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Jag anhåller nu att få underställa ifrågavarande ärende Kungl. Maj:ts prövning.

Bihang till riksdagens protokoll 1930. 1 saml. 122 häft. (Nr 155.) 445 30 1

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 oktober 1928 framlade marinförvaltningen, efter att i ärendet hava samrått med chefen för marininstaben och chefen för kustartilleriet, förslag rörande ersättningsbyggnad av kustfästningarnas maskindrivna båtmaterial under åttaårsperioden 1929/1930—1936/1937. Totalkostnaderna för hela den under nämnda period erforderliga nybyggnaden och anskaffningen hade av marinförvaltningen beräknats sålunda:

för 2 minutläggare	kronor	784,100: —
» 8 vaktbåtar, mindre, halvdäckade	»	761,450: —
» 16 motorslupar	»	600,000: —
» 1 persontransportbåt	»	80,000: —
» iståndsättande av 2 torpedbåtar	»	50,000: —
		Summa kronor 2,275,550: —

eller, då det förutsattes, att en del materiel från utrangerade båtar kunde tagas i bruk å nybyggda båtar, i runt tal 2,200,000 kronor. Jämmt fördelad på åtta år betingade ifrågavarande kostnad en årskvot av 275,000 kronor.

Det för budgetåret 1929/1930 beräknade beloppet borde avses till:

nybyggnad av 2 vaktbåtar, mindre, halvdäckade, samt på-		
börjande av 1 dylik	kronor	200,000: —
anskaffning av 2 motorslupar	»	75,000: —
		Summa kronor 275,000: —

Marinförvaltningen hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1929 års riksdag att för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1929/1930 anvisa ett belopp av 275,000 kronor.

Vid anmälan av detta ärende inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 4 januari 1929 yttrade jag, att av vad i ärendet förekommit framginge, att kustfästningarnas maskindrivna båtmaterial på grund av ålder och förslitning befunne sig i ett föga tillfredsställande skick. Från myndigheternas sida hade även vid upprepade tillfällen framhållits, att materielens nuvarande beskaffenhet icke möjliggjorde ett nöjaktigt tillgodoseende av kustfästningarnas behov av maskindrivna båtar för övningsändamål ävensom för krigsberedskapens uppehållande. Härtill komme, att båtmaterialens dåliga tillstånd medförde oproportionerligt höga underhållskostnader. Då det därför syntes vara av behovet synnerligen påkallat, att åtgärder snarast möjligt vidtoges för ifrågavarande materiels iståndsättande, hade jag funnit mig böra förorda, att medel för detta ändamål äskades av riksdagen. Beträffande den av marinförvaltningen i dess nyssnämnda skrivelse den 4 oktober 1928 framlagda planen för ersättningsbyggnaden framhöll jag, att jag icke för det dåvarande vore beredd att taga någon mera definitiv ståndpunkt till denna plan i dess helhet, men syntes mig det belopp av 275,000 kronor, som enligt marinförvaltningens förslag under budgetåret 1929/1930 avsåges att disponeras för anskaffning av två motorslupar samt nybyggnad av två

mindre vaktbåtar och påbörjande av en tredje dylik, i varje fall böra ställas till förfogande.

I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t i 1929 års statsverksproposition riksdagen att för ersättningsbyggnad av kustfästningarnas båtmaterial för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 275,000 kronor.

Riksdagen, som ansåg, att det sålunda äskade anslaget borde kunna minskas med den beräknade kostnaden för anskaffning av två motorslupar eller 75,000 kronor, anvisade för ifrågavarande ändamål för budgetåret 1929/1930 allenast ett belopp av 200,000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1929 rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1930/1931 meddelade marinförvaltningen, att ämbetsverket på grund av pågående besiktning av kustartilleriets båtmaterial icke vore berett att för nästkommande budgetår avgiva definitivt förslag beträffande anslag för ifrågavarande ändamål, förrän resultatet av nyssnämnda besiktning föreläge och därpå följande utredning blivit slutförd. Emellertid ansåge sig marinförvaltningen för det dåvarande böra hemställa, att för ersättningsbyggnad av kustartilleriets båtmaterial måtte för budgetåret 1930/1931 preliminärt beräknas ett belopp av 285,000 kronor.

I skrivelse den 8 februari 1930 har marinförvaltningen, efter samråd med chefen för marinstaben och chefen för kustartilleriet, i förevarande ämne anfört följande.

Den i marinförvaltningens skrivelse den 31 augusti 1929 omförmälda besiktningen av kustartilleriets båtmaterial hade numera slutförts. Såsom resultat av densamma hade framgått, att den bogserbåt, som tillhörde Vaxholms fästning, »transportbåten nr 4», vilken på sin tid övertagits från statens bränslekommission, visat sig vara i hög grad försliten. I den plan för ersättning av kustfästningarnas båtmaterial, som framlagts i marinförvaltningens skrivelse den 11 november 1926, hade denna båt beräknats kunna hållas i tjänst utöver den nu pågående ersättningsperioden, vilken utginge med budgetåret 1936/1937. Förutsättningen härför hade varit, att erforderliga medel årligen skulle kunna användas för behövliga underhållsarbeten, reparationer m. m. för båtens hållande i stånd. Emellertid hade på grund av underhållsanslagets knapphet endast otillräckliga belopp kunnat avses för underhållet av denna båt. Dess försättande i användbart skick skulle därför nu tarva ett synnerligen stort engångsanslag, uppgående till icke mindre än omkring 116,000 kronor. Båten befunde sig för närvarande i det skick, att marinförvaltningen funnit sig nödsakad utfärda förbud för dess användande.

Marinförvaltningen hade undersökt möjligheten att fördela reparationen av ifrågavarande båt på ett flertal år, men dels skulle ett sådant förfarande medföra en avsevärd ökning av kostnaderna, utan motsvarande nytta, dels skulle båten under tiden ändock befinna sig i ett synnerligen bristfälligt skick, dels skulle slutligen andra nödvändiga underhållsarbeten härigenom bliva eftersatta. Marinförvaltningen ansåge därför, att det ur såväl ekonomiska som praktiska synpunkter vore fördelaktigare att sälja båten i det skick, den nu befunde sig, och i stället inköpa eller låta bygga en för ändamålet lämplig bogserbåt. Enligt den år 1926 verkställda utredningen hade det ansetts lämpligare att i öppna marknaden inköpa en bogserbåt med de

egenskaper, som måste åsättas en för användning vid Vaxholms fästning avsedd dylik bogserbåt, bland annat god isbrytande förmåga, än att låta nybygga en sådan, och hade för nämnda ändamål beräknats ett belopp av 80,000 kronor.

Marinförvaltningen hade verkställt undersökningar rörande tillgången på bogserbåtar i öppna marknaden samt erhållit anbud å ett antal dylika båtar. Med ledning härav ansåge ämbetsverket, att det skulle vara möjligt att erhålla en lämplig båt för det beräknade priset, inberäknat kostnader för eventuellt behövlig iståndsättning av båten.

Om under nästkommande budgetår en bogserbåt anskaffades såsom ersättning av transportbåten nr 4, skulle de beräknade ersättningsbyggnaderna för åttaårsperioden komma att ökas med priset för den inköpta båten. Marinförvaltningen hade därför undersökt möjligheten av att uppskjuta ersättandet av några andra båtar. Därvid hade framgått, att erforderlig minskning av byggnadskostnaderna under nyssnämnda period skulle kunna ernås genom att bibehålla i tjänst tvenne motorslupar längre än tidigare avsetts. Visserligen utgjordes ifrågavarande motorslupar av gamla f. d. ångslupar, som numera icke tillfredsställande motsvarade fordringarna för denna båttyp och därför väl behövde ersättas, men då det måste anses ofrånkomligt att nu ersätta transportbåten nr 4, syntes angivna utväg böra tillgripas. Då anskaffningskostnaden för två motorslupar utgjorde 75,000 kronor, skulle de totala byggnadskostnaderna under hela ersättningsperioden icke ökas med mera än högst 5,000 kronor.

Beträffande det för budgetåret 1930/1931 erforderliga anslaget finge marinförvaltningen anföra följande. I statsverkspropositionen till innevarande riksdag hade för ersättningsbyggnad av kustfästningarnas båtmateriel tillsvare beräknats ett anslag av 200,000 kronor. På det att ersättningsbyggnaden icke måtte utsträckas över en allt för lång tidsrymd finge marinförvaltningen likväl hemställa, att det i skrivelsen den 31 augusti 1929 angående sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1930/1931 angivna beloppet av 285,000 kronor måtte äskas. Under innevarande byggnadsperiod skulle enligt den framlagda planen bland annat 16 motorslupar ersättas, vilket antal dock vid bifall till ovanstående framställning komme att minskas till 14. Av det för budgetåret 1929/1930 äskade anslaget till ersättningsbyggnad, 275,000 kronor, hade 75,000 kronor avsetts för anskaffning av två motorslupar. Under uttalande, att enligt riksdagens mening anslaget borde kunna minskas med den beräknade kostnaden för dessa två motorslupar, hade riksdagen till ersättningsbyggnad av kustfästningarnas båtmateriel anvisat endast ett anslag av 200,000 kronor. Då det vore önskvärt, att påbörjandet av motorsluparnas ersättande icke längre uppsköttes, borde 75,000 kronor avses för anskaffning av två motorslupar. Återstoden borde avses för fortsatt bygge av vaktbåtar samt för anskaffning enligt ovanstående förslag av en bogserbåt. Anslaget för budgetåret 1930/1931 borde sålunda användas på följande sätt:

avslutande av en vaktbåt och påbörjande av ytterligare en	kronor	130,000:—
anskaffning av två motorslupar	»	75,000:—
anskaffning av en bogserbåt	»	80,000:—
		<hr/>
	Summa kronor	285,000:—

I enlighet med vad sålunda anförts hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för ersättningsbyggnad av kustfästningarnas båtmateriel för budgetåret 1930/1931 anvisa ett belopp av 285,000 kronor.

Såsom redan nämnts, har riksdagen för innevarande budgetår anvisat 200,000 kronor till ersättningsbyggnad av kustfästningarnas båtmateriel. Det torde vara uppenbart, att fortsatt medelsanvisning för här ifrågavarande ändamål är av behovet påkallad. Departements-
chefen.

För nästkommande budgetår har marinförvaltningen till fullföljande av båtmaterielens förnyelse i huvudsaklig överensstämmelse med den av ämbetsverket tidigare framlagda planen äskat ett belopp av 285,000 kronor. Ehuru det givetvis är önskvärt, att den bristfälliga båtmaterielen med det snaraste må kunna utrangeras och ersättas med fullgod materiel, har jag likväl icke ansett mig nu böra ifrågasätta anvisande för ändamålet av högre belopp än som för innevarande budgetår ställts till förfogande, eller 200,000 kronor. Anslaget torde böra disponeras för anskaffning av en bogserbåt och en motorslup ävensom för fortsatt byggande av en vaktbåt.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till förnyelse av kustfästningarnas båtmateriel för budgetåret 1930/1931 under fjärde huvudtiteln anvisa ett extra reservationsanslag av 200,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Alf Ewerlöf.